

POLA ESPERANTISTO

JARO XXII. * JUNIO 1928. * N-o 6.

ROK XXII. * CZERWIEC 1928. * Nr. 6.

ESPERANTYSTA POLSKI

WYDAWCY: POLA ESPERANTISTA KLUBO &
ELDONANTOJ: SOCIETO ESPERANTO EN KRAKÓW.

ADRES: KRAKÓW, ULICA LUBICZ Nr. 34.

REDAKTOR PROF. DR. ODO BUJWID REDAKTANTO

PRENUMERATA: rocznie Zł. 8.—, półrocznie Zł. 4.—. Dla towarzystw i grup esperanckich (przy przesyłce najmniej 5 egz. pod jednym adresem) roczna prenumerata Zł. 6.—.

ABONO: jare Zł. 8.—. duonjare 4.—. Por societoj kaj grupoj esperantistaj (ĉe sendo de minimume 5 ekz. al unu adreso) jarabono Zł. 6.—

Konto Pocztovej Kasy Oszczędności Kraków Nr. 406.660.

Eksterlande jarabono — 1 dolaro.

Pojedynczy numer Zł. 0.70 Aparta numero.

OGŁOSZENIA:

ANONCOJ:

1 strona Zł. 60.—
 $\frac{1}{2}$ strony „ 32.—
 $\frac{1}{4}$ strony „ 17.—
 $\frac{1}{8}$ strony „ 10.—

1 paĝo Zł. 60.—
 $\frac{1}{2}$ paĝo „ 32.—
 $\frac{1}{4}$ paĝo „ 17.—
 $\frac{1}{8}$ paĝo „ 10.—

ATENTU!

KUN JANUARA NUMERO DE NIA REVUO NI
MALFERMIS LA FAKON „KORESPONDADO“.
ANONCETO DE 10 VORTOJ (krom adreso) Zł. 1.

TREŚĆ — ENHAVO:

O. BUJWID: DUA TUTPOLLANDA KONGRESO EN KRAKÓW. —
LIST PROF. B. DYBOSKIEGO W KWESTJI JEZYKA ESPERANTO. —
E. RYTENBERG: MIA VOJAĜO AFRIKON (Daŭrigota). —
O. BUJWID: NEPRA NECESO DE PACEMA LABORADO. —
POLLANDAJ MINERALAJ FONTOJ, BANLOKOJ KAJ KLIMATAJ KURACLOKOJ: O. B.: KRYNICA. — J. NUSSBAUM: RABKA. —
ESPERANTO - MOVADO. — KRONIKA ZAGRANICZNA. POLLANDA KRONIKO. —
ONI ALSENDIS AL LA REDAKCIO. — LA REZULTATO DE LA ELEKTOJ EN LA L. K. —
KASA RAPORTO DE LA II. TUTPOLL. KONGRESO, — RESPONDOJ DE LA REDAKCIO. —
NEKROLOGO. — ADMINISTRACIAJ SCIIGOJ. —

POLA ESPERANTISTO

MONATA REVUO DE ESPERANTISTA MOVADO EN POLUJO
KAJ EKSTERLANDE.

ESPERANTYSTA POLSKI

MIESIĘCZNY PRZEGLĄD RUCHU ESPERANCKIEGO W POLSCE
I ZAGRANICĄ.

ROK XXII. JARO.

KRAKÓW
CZERWIEC 1928 JUNIO

Nr. 6. N-o.

DUA TUTPOLLANDA KONGRESO EN KRAKÓW.

Oni povas tute prave miregi, ke post 40-jara ekzisto de la lingvo okazas nur dua kongreso en Polujo. Sed se oni pripensas, ke antaŭ la milito la politikaj cirkonstancoj estis por la movado tute malfavoraj, ĉar Pollando estis dispartigita kaj la vivo nacia devis esti tute kaŝita en privataj ejoj dum preskaŭ 30-miliona Nacio oficiale kiel ŝtato ne ekzistis kaj ni devis esti konsiderataj kiel Aŭstrianoj, Ruslandanoj aŭ Germanlandanoj — memkompreneble neniu kongreso estis ebla dum antaŭmilita tempo. En Warszawa la rusa registaro tute malpermesis la ekziston de aparta pola esperanta societo, kvankam oni sciis, ke nek la lingvo nek esperanta ideo havis ion komunan kun la politika agado. Nur en Aŭstrio ebligis Oka internacia kongreso, dum kiu ni ĉiuj poloj kaj pollandanoj povis havi nian unuan vere dirante tutpollandan kongreson. Preskaŭ ĉiuj agemaj pollandaj samideanoj povis dum la Oka unuafoje kunveni. Dum la milito preskaŭ ĉie ĉesiĝis la esperanta movado. Post la milito okazis kelkaj lokaj konferencoj; nur en 1923 okazis en Warszawa unua kongreso kunvokita de la Pola Esp. Asocio. Poste okazis du konferencoj sed nur nune en Kraków okazis Kongreso, kiun povis partopreni ĉiuj nacioj el Pollando. De nun komenciĝos, kiel ni opinias, regulaj ĉiujaraj pollandaj kongresoj. Proksiman jaron okazos kongreso en Lwów, laŭ la unuanime akceptita propono de s-ro red. Schnützer.

Do kelkaj vortoj pri la nune okazinta Kongreso. Antaŭ ĉio ni dankas korege ĉiujn Societojn kaj apartajn Samideanojn, kiuj ne povante partopreni persone nian Kongreson, alsendis telegramojn kaj salutleterojn. 30 salutoj estas ja nemalgranda kvanto, kiu pravas nian esperantan ŝolidarecon tiom delonge deziratan! Ĝi kreskas evidente por la feliĉo de la tuta homaro! Kresku kaj floru kaj disvastiĝu, ĉar ni hodiaŭ ĝin bezonas multe pli ol iam ajn. Estas ja nun tempoj de grandega reciproka malkonfido, kiu devas ĉesiĝi, se la Homaro aspiras sanan moralan vivon.

Salutleteroj parte stimulas al komuna kunlaborado, tiel grava por la disvastigo de la lingvo kaj pacaj ideoj. Ni mencias unuavice la alvokon de la Univers. Esper. Pacifista Ligo, Prez. J. Glück Berlin W62 Baireuth str. 3. Menciinda estas la alvoko de la Intern. Pedagogia Revuo Adm. M. Goldberg Leipzig, Frohburger str. 68. kiu penas organizi la diverslandan Instruistaron. Salutleterojn kun afablegaj bondeziroj sendis al ni plue: Dana Centra Esper. Ligo, Prez. A. Christensen, Hungarl. Esp. Societo P. Tolnai, Brita Esp. Asocio, S-ro Montagu Butler kun persona rimarko, ke traleginte la lastan N. de „Heroldo“, li ne scias, kiamaniere estas preferinde salutesprimadi, ĉu Bonon, ĉu Amon, do li salutas ambaŭmaniere: Bonon kaj Amon! Sekvas la saluto, de „Heroldo“; ĉu mi devas mencii la nomon de nia simpatia redaktoro Teo Jung? En la nomo de la Inter. Centra Kom. de la Esper. Movado alvenis salutletero subskribita de nia atestimata Prezidanto Dro E. Privat kaj Ĝen. Sekr. Rob. Kreutz. El Toulouse ni ricevis salutleteron de la Franclanda Esper. Universitata Federacio. El Stockholm de nia por ĉiuj karega Samideano Andreo Ĉe. El Liberec Germana Esp. Ligi en Ĉeĥoslovakujo. El Hajduki Wielkie (Silezio) Pastro Janik (Pola Katolika Unuiĝo Esper.). El Nowawes Laborista Esp. Grupo. S. R. Schultz el Cieszyn, L. Krysta kun alvoko al la Esperantistaro: fari ĉion eblan por enkonduko de la lingvo en lernejojn, esperantigi la instruistaron, el Równe — Rondo de Esp. Amikoj, el Warszawa: Adam, Wanda, Zofja, Ludwik Zamenhof, Dro W. Róbin, Oberrotman, Esper. Rondo „Konkordo“, War. Inform. Pras., Lubliner, el Bydgoszcz Fr. Prengel, el Lwów Dro Fels, el Bolechów — Ges-oj Hoszowski en la nomo de la Rondo Esp-a; el Błonie Mariavita pastro A. Furmanik; el Stryj Ge-oj Resport kun filino; el Kielce Rondo „Antaŭen“; el Opatów Kielecki — la Grupo Gimnazia, la telegramo estis por ni speciale agrabla, ĉar en la Junularo nia venko; el Lublin telegramo de samideano Pruski, kiu krom tio alvenis persone; el Siedlce s-ro Żmuda. Estas eble, ke ni ne citis ĉiujn nomojn, do bonvolu pardoni, precipe tiuokaze — se ni ne ricevis ĝis nun la leteron aŭ telegramon. Ankoraŭ unufoje koran dankon por ĉiuj, kiuj interesiĝis pri nia kongreso.

La Kongreson priparolis per radioparolado Prof. Bujwid je la 20 h. vespere la 25 de majo, el la Krakova Radiostacio. La radioparoladon anoncis ĉiuj gazetoj kaj aparte skribis pri ĝi artikolon la Redakcio de la „Epoka Kaliska“, kiu estas ĉiam tre favora por Esperanto kaj ofte publikigas koncernajn artikolojn. Gekongresanoj kunvenis jam sabate vespere, sed la oficiala malfermo okazis dimanĉe je la 10. Prezidis Prof. Bujwid, kiel prezidanto de P. E. D. asistis kiel anoj de la Ekzekutiva Komitato s-roj Alfus kaj dro Dreher.

Malfermante la kongreson, prof. Bujwid antaŭ ĉio dankis Vicvojevodon s-ron Zawadzki kies ĉeesto pruvis, ke la registaro ekkonis la valoron de Esperanto-movado por interkompreniĝo de ĉiuj popoloj. Sekvis salutvokoj je la honoro de Prezidanto de Pola Respubliko Ignacy Mościcki kaj la unua Marŝalo Józef Piłsudski, kiujn ĉiuj ĉeestantoj ripetis, leviĝinte de siaj seĝoj. Post dankesprimo al la Urbeŝtraro de Kraków kaj post saluto al la prezidanto de la Ko-

merca Ĉambro, reprezentanto de Krakova Universitato kaj delegito de la Turista Asocio, tuta ĉeestantaro, starante, kantis himnon Espero.

Sekvis paroladoj: S-ro Vic-vojevodo Zawadzki konstatis, ke la Registaro vigle observas la evoluon de la lingvo, kiu devas iĝi ligilo inter popoloj de la tuta mondo. Por ni ĉiuj la afero estas despli grava, ke la lingvon pripensis kaj genie konstruis nia samlandano Zamenhof. S-ro direktoro de la Industria Muzeo E. Tor en la nomo de la urbestro salutis la alvenintajn esperantistojn, memorigante, ke tie ĉi en Kraków okazis por ĉiuj memorinda Oka Kongreso, kiu restas en la koro de ĉiuj ĉeestintoj. S-ro D-ro Beres en la nomo de la Komerca Ĉambro salutis la ĉeestantaron esperantlingve, dirante, ke krakova Ĉambro enkondukis la unua la lingvon en la korespondadon (vigla aplaŭdo). S-ro prof. Wilkosz en la nomo de la Universitato esprimas la opinion, ke la lingvo esperanta devas esti enkondukita en lernejojn kaj en mallonga tempo devas esti ĝenerale uzata, kiel oficiala lingvo por internaciaj rilatoj, ĉar oni nekonas lingvon pli simple konstruitan, pli facile lerneblan.

Oni transiris al la elekto de la prezidantoj. Estis elektikaj, krom prof. Bujwid, kiel gvidanto, s-roj: Dir. E. Tor, d-ro Beres, Dir. Kostecki, Prof. Nowakowski (Univ. Poznań) kaj Dro Blassberg. Vicprezidantoj: Gesinjoroj S. kaj T. Essigman, f-ino Lidja Zamenhof, Prof. Czubryński, f-ino Cense, s-ro Šapiro, s-ro J. Zawada, s-ro Trochimowski, f-ino H. Weinstein, s-ino Tor, s-ino Kostecka, d-ro Litauer, f-ino Weinsberg, s-ino Neuberg, s-ro Schnützer, s-ro Lejzerowicz, s-ro Pęksa, s-roj: Tichawski, d-ro Broder, Kołodziej, Dobrzański, Wojnas, Sołoniewicz, Wiesenberger, Goldberger. Kiel sekretarioj: s-roj: Hodakowski, Ziomek, Jaraczewski, Tydor. Ekzamena Komisiono: prof. Czubryński, d-ro Dreher, s-ro Alfus, s-roj Šapiro kaj Lejzerowicz.

Poste parolis d-ro Blassberg, nia meritplena prezidanto de la T. E. K. A. dirante, ke la kuracistoj donas bonan kaj imitindan ekzemplon de la esperanta movado. Kuracisto estis nia Majstro; kuracisto d-ro Szczepan Mikołajski, antaŭ multaj jaroj eldonadis unuan kuracistan gazeton; kuracisto estis unu el plej meritaj stilistoj, tradukinto de „Faraono“, aŭtoro de plej fama vortaro esperanta, d-ro Kazimierz Bein el Warszawa; Japanaj kuracistoj d-roj kaj profesoroj: Fujinami, Nishi, Ogata, Mochizuki, k. m. a. Kuracistoj eldonas kaj subtenas per abono unuan fakan gazeton Intern. Medic. Revuon.

Prof. S. Nowakowski el Poznań deklaras, ke en tiu urbo 20 universitataj profesoroj formis Rondon por la propagando de la Esperanto kaj li esperas, en mallonga tempo vidigi ankaŭ aliajn poresperantajn agojn.

Sekvis salutparoladoj de: prof. Bujwid en la nomo de la Intern. Scienca As. Trochimowski — Pola Esp. Asocio, Weinsteinówna — Pola Akad. Soc., Dratwer — Akad. Rondo ĉe Juda Hejmo, Dro Litauer — Laborista Soc., ĉiuj el Warszawa. Schnützer Esper. Soc. Lwów; Lodza Esp. Soc. — Lejzerowicz, Łódź; Zamenhofa Esp. So-

cieto Białystok — Ŝapiro; Esper. Rondo Radom — Wojtas; Esper. Ligo Katowice — Kołodziej; Societo de Esper. Amikoj — Tichawski; Rondo Esper. Będzin — Rozen; Grupo Zamenhofa Szopienice — Niedźwiedź; Dąbrowa Górnicza Tagiĝo — Izraelowicz; Podhale — s-ro notario Pęksa; Krakova Esperanto klubo — s-ino Kostecka; Krakova Stud. Esper. Rondo — Ziomek; T. U. R. Kraków — Izraeli.

Je la fino prof. Bujwid tralegis leteron de la plej merita pola scienculo, 95-jara Esperantisto, Prof. Benedykt Dybowski, kies nomo jam de longe konata inter la scienculoj de la tuta mondo, fama zoologo, fama vojaĝinto tra la Siberio kaj Kamĉatka. En tiu ĉi letero, pole skribita, d-ro D. akre kritikis ĉiujn kontraŭulojn de Esperanto, kiuj plejparte juĝas ĝin tute ne konante kaj ne penante ekkoni la bazojn de tiuĉi ĝenia eltrovo, eĉ ne sciante, ke por tiu ĉi ekkono sufiĉas kelkaj minutoj da laboro. Ili ofte preferas tre komplikajn projektojn, tute ankoraŭ ne maturajn, ol tiun simplan solvon de la lingva problemo. Ili ofte parolas pri la malbonsoneco, ne aŭdinte kaj ne komparinte Esperanton kun aliaj lingvoj. D-ro D. citas 3 poeziaĵojn en pola kaj esperanta teksto por komparo. Li esprimas ankoraŭ sian opinion pri la interna ideo de Esperanto kaj nomas ĝin plej saĝa kaj plej taŭga ligilo por la tuta homaro. Sed aldonas nia respektinda Samideano: ĉiu Esperantisto devas esti homo nobla kaj virta, al li ne decas iu ajn malnobla, maljusta agado. Li ne devas eĉ ne povas agadi perforte, maljuste, malpaceme. Oraj vortoj!

Post la unua kunsido sekvis tute malkare aranĝita, dank' al s-ino Neuberg, komuna tagmanĝo en la restoracio „Ŝarotka“ apude la Urbestrejo. Neniu plendis. Sekvis fakaj kunsidoj kaj kunsido de P. E. D.; pri la detaloj ni raportos poste. Estas menciindaj tri kunsidoj: krom la menciita, ankoraŭ kunsido de U. E. A. — anoj, la laborista, gvidataj de s-oj Dobrzański kaj Litauer, krom tiu de akademiaj studentoj, gvidata de s-oj Ziomek kaj Trochimowski.

Tra la urbo la gastoj estis lerte gvidataj de s-oj Hołakowski, Ziomek kaj Tydor.

Vespere dank' al la nelacigeblaj sinjorinoj Torowa kaj Kostecka, ĉiuj ĉeestantoj povis partopreni belege aranĝitan deklamon, kanton, fine oni dancis ĝis la 2a horo nokte. Deklamis ĉarma f-ino Łucja Rubinsztejnówna. Impresa estis deklamo de „La preĝo sub verda standardo“. Oni ĝin aŭdis tiom da fojoj kaj ĉiam ĝi estas nova, impresiga, plena da profundaj pensoj de la interna Ideo; tiom mal multe komprenata de niaj samlingvanoj.

Mi parolis post la deklamo kun kelkaj neesperantistoj, kiuj partoprenis la vesperon: ĉiuj diris, ke dum la Kongreso tiuj du vere impresaj esperantaj poeziaĵoj plej multe valoris: esperanta himno, kantata de ĉiuj ĉeestantaj esperantistoj kune kaj la preĝo sub la verda standardo, bonege deklamita. Aŭdante oni sentis, ke iu religia penso ĉirkaŭprenas la tutan ĉeestantaron, eĉ ne-esperantistan.

Post la deklamo s-ino Marja Chmiel Tryczyńska, konata operkantistino ekkantis esperantlingve arion de nia ĉiam amata muzikverkisto Moniuszko. „Halka“ ja estas tiom bone konata kaj ĉiam kun la sama sento aŭskultata. Sekvis ario de Puccini, serenato de

Gall kaj ankoraŭ kelkaj belege kantitaj, fortege aplaŭditaj kantoj, majstre reproduktitaj.

Akompanis lerte f-ino Zofja Łakocińska. Oni devas mencii, ke la akademia tambur-mandolina orkestro bonege plenumis sian taskon kaj estis ofte aplaŭdita. Ne malpli bone faris sian oficon la aranĝo de la bufedo. Sed oni ne povas prisilenti, ke la aranĝantinoj, s-inoj Kostecka kaj aliaj ne tute estis kontentaj pri la apetito de ĉeestantaj esperantistoj. Nur la agado de la estimata d-ro Blassberg estis forte aklamita. Flanke de kontraŭuloj de alkoholismo oni devas treege laŭdi nian samideanaron; alkoholaĵoj ne estis troe „detruataj“. Kaj malgraŭ tio la vespero estis belega kaj vere impresa. Oni finis per la dancoj: inter aliaj oni aŭdis unuafoje en Kraków: La Koro, esper. skribitan Black-bottomon, kun vortoj de s-o Raymond Schwartz (Parizo) kaj muziko de Oktawjan Kalmanowicz el Lublin.

La sekvintan tagon post la vizitado de la urbo, inter aliaj ankaŭ de la Palaco de la Preso (presejo de Kurjer Ilustrowany) kaj kelkaj muzeoj, dum du horoj oni preparolis la P. E. D. aferojn kaj oni elektis kompletigan komitaton konsistantan el: Prof. Bujwid kiel prezidanto, S-oj Prof. Nowakowski kaj dir. Tor, kiel vic-prezidantoj, estraranoj: d-ro Leon Zamenhof, f-ino Lidja Zamenhof, D-ro Em. Loth, Prof. Kaus, Ing. Wołkowicz, D-ro Litauer, D-ro Dreher, s-oj: Alfus, Tichawski, Kołodziej, Ziomek, Toczyski, d-roj Rosenstock, Mędrkiewicz, S-o Ŝapiro, f-ino Weinsberg, S-oj: Essigman, Trochimowski, Dobrzański, Hodakowski.

La kongreso finiĝis, kiel kutime per la Esperanta himno. La lasta vizito estis en Wieliczka aj minejoj; nur oni plendis, ke la nombro de aliaj vizitantoj estis trogranda. Sed tio okazas ĉiam dum la pentekosta vizitado de Wieliczka.

Kelkaj pluaj detaloj pri la Kongresa agado aperos eble en plej proksima tempo.

Finante mian mallongan resumon, mi esprimas ankoraŭ:

Salutojn kaj bondezirojn al ĉiuj naciaj kongresoj samtempe aŭ preskaŭ samtempe kunvenintaj en LONDON (Britlanda), LYON (Franlanda), POTSDAM (Germana), ODENSE (Dana) k. al.

Por la progreso de la komuna ideo!

O. Bujwid.

LIST PROF. B. DYBOWSKIEGO

W KWESTJI JĘZYKA ESPERANTO.

O języku międzynarodowym naszym pisano już tyle, że здавалoby się rzeczą zbyteczną zabierać głos w tej sprawie; jeżeli jednak czynię to obecnie, pochodzi z racji, że pragnę przedstawić okoliczności zewnętrzne i wewnętrzne, tamujące rozwój i postęp „Esperanta“ u nas w kraju, które to okoliczności jednak mogą być usunięte.

I) Mylne przekonanie N. D., wypowiedane publicznie przez jej organy dziennikarskie, iż Esperanto ma się przyczyniać do niszczenia różnic narodowych języków, a tem samem i cech narodowych,

natomiast wyuczenie się kilku a nawet wielu języków narodowych, takich ujemnych właściwości nie posiada wcale. Dziwna zaiste logika, ale z nią niestety liczyć się musimy. Jedna jest wszakże rada na to, mianowicie żądać od Ligi Narodów równouprawnienia wszystkich kulturalnych języków narodowych. A wtedy staną do wyboru dwie możliwości: albo nauka wszystkich języków kulturalnych, albo jednego Esperanta. Zdaje się, że tylko ostatnia możliwość jest wykonalną, a wtedy będą musiały i t. zw. „hegemoniczne narody“, nauczyć się języka międzynarodowego.

II) Mylne przekonanie, obrońców narodowych języków, o wartości lingwistycznej Esperanta, którego żaden z nich nie starał się poznać, a wszakże utrzymują, że on zdał się jedynie, ażeby się nim zajęły szkoły handlowe (tak mi odpowiedziały na posłane memorjały, nasze powagi uniwersyteckie). Zapoznawając, skutkiem niewiedzy, całą piękność estetyczno-dźwiękową Esperanto, nawet pomyśleć o tem nie zdołają, ile to trudów kosztowało twórcy samemu, ażeby wybór słów należycie skutecznić.

Pragnąc chociażby tylko przy pomocy paru drobnych próbek dać poznać estetyczną stronę Esperanto, przytaczam je poniżej:

1. **En Svisujo** (Tłum. A. Grabowskiego).

De kiam ŝi flugis ol sonĝo la ora,
Mi svenas sopire, sekiĝas dolora,
Ne scias mi, kial anim' al ĉieloj
Ne flugas el cindroj post ŝi, al anĝeloj.
Pro kio ne flugas al mondo alia,
Al tiu savita, amata la mia!

2. **Sur la Jungfrau** (Tł. A. Grabowskiego)

Jam blankiĝas mateno
Por la ĝoja soleno...
Ŝonas vigle signaloj,
Ĉar vekiĝas la valoj!
Kiam estos, kiam estos
Junedzino vestita?

1. **W Szwajcarji.** Juliusz Słowacki.

Odkąd zniknęła jak sen jaki złoty,
Usycham z żalu, omdlewam z tęsknoty,
I nie wiem czemu, ta dusza z popiołów
Nie ulatuje za nią do aniołów?
Czemu nie leci za niebieskie szranki,
Do tej zbawionej i do tej kochanki!

2. **Na Jungfrau.** Marja Konopnicka.

Już się ranek rozbiela
Na dzień wielki wesela...
Grają w zorzach hejnały,
Rwie się ze snu świat cały!
Kiedy będziesz, kiedy będziesz
Panna młoda gotowa?
(daŭrigota)

E. Rytenberg.

MIA VOJAĜO AFRIKON.

Impresoj el Alĝerio. (daŭrigo).

Sed mi daŭrigu mian temon. Ne trovinte s-anon Nedĵam, laŭ afabla invito de s-ro Bureau mi vespermanĝis ĉe li kaj pasigis tre agrablan vesperon kun malgranda „kamajado“, 4-jara fileto de gesinjoroj B.

Merkrede matene — plezura surprizo — vekis min... s-ano Pinty. Ni foriris por viziti apudhavenan kaj maristan kvartalon. Multaj tapiŝvendistoj (— „Kiom?“ — „100 fr.“ — „Ne, 20!“ — „50, 40... 30...“) kaj malgrandaj ŝupurigistoj apenaŭ permesas marŝi. Baldaŭ ni trovis s-anon Nedĵam. Horeto en kafejo de s-anino Préfant kie ni renkontis italan s-anon Padulo kaj kelkajn junajn arabajn espe-

rantistojn, poste komuna tagmanĝo, dum kiu mi ekkonis f-inon Cazalé, nun jam s-inon Pinty kaj s-anojn: Begoviĉ (jugoslavo), Petersen (svedo) kaj Panuška (ĉeĥo). Ĉar ĉiuj estis okupitaj, krom ĝeprofesoroj Pinty, Begoviĉ doktoriĝanto pri muzulmana juro kaj ĝuste tiam senlabora Nedjam, ni vagadis kvinope.

Unue ni vizitis „parkon de Galand“ kaj malgrandan, kun multaj romanaj tombrestaĵoj, muzeon. Poste tombejon. Ĝi estas tute simila al kristanaj, nur sur ĉiu tombo staras antaŭe kaj malantaŭe tabuletoj: unu kun nomo kaj datoj de mortinto, alia kun sentenco el korano. Tombeja moskeo (mahometana preĝejo) estas malgranda, konstruita en stilo pure maŭra. En ĝi oni trovas interesan „marabuton“ — tombon de Sidi Mhammed, fama marabuto — pastro. Vendredon, la mahometanan ripoztagon, tombejo estas rezervita nur por virinoj. Tie ili restas tutan tagon, alportante eĉ tagmanĝaĵon. La mortintojn la muzulmana religio, kiel ankaŭ hebrea, ordonas enterigi sen ĉerko.

Ni ripozis en ombroj de palmoj en grandega „Jardin d'Essai“ kun egzotikaj kreskaĵoj: gumuoj, bambuoj, figuoj, oranĝuoj k. t. p. Vespere okazis internacia festeto okaze de geedziĝo de ges-oj Pinty; partoprenis 7 anoj el 6 landoj; lingvo oficiala kaj unusola estis Esperanto. Laŭ propono de s-ano Nedjam ni ankoraŭ iris viziti la proksimajn stratojn de araba kvartalo. Estis jam preskaŭ 11-a, do pli malproksimiĝi estis danĝere. Ne estas ili ankoraŭ stratoj tipe arabaj. Relative larĝaj (2 metr.) kaj de tempo al tempo iom lumigitaj. — „Haltu!“ vokas gvidanto-Nedjam, „io interesa!“ En tendo, trinkante teon, aŭskultas araboj kantiston. Ĉe enirejo staras gardanto, ĉar tiuj kantoj estas malpermesitaj de registaro pro tio ke en blinda fanatikeco ili turnas sin kontraŭ ĉefpastroj. Avide aŭskultas tiuj homoj monotonan voĉon de l' kantisto. Li — juna, forta, blankevestita, kvazaŭ deklamas. Post ĉiu frazo muzikistaro, konsistanta el 2 flutistoj kaj 1 permanplata, afrika tamburo, ripetas ĉiam la saman plendan motivon. Ili aŭskultas atente, eĉ ne rimarkas nin... kaj ankaŭ mi aŭskultas kaj iu stranga sento kaptas mian animon; ĉar en senmovaj okuloj de ĉeestantoj mi rimarkis amon kaj fidelecon, certe ankaŭ persistan fanatikecon, karakterizan por tiu gento, sed malgraŭ ĉio ili en tiu momento profunde sentis, kortuŝiĝis... Strange, sed ĉiuj ni kviete eliris el sub tendo kvazaŭ hipnoze enpensiĝintaj sub influo de tiu kantisto... (daŭrigota)

NEPRA NECESO DE PACEMA LABORADO.

Mi devas konfesi, ke la lastaj kelkaj monatoj estis por mi, kiel esperantisto, por kiu la disvolvigo de la movado estas plej grava afero, treege malagrablaĵ. Ni, kiuj laboradis ĝis nun modele donante plej bonan ekzemplon de la pacema kunlaborado; ni, por kiuj ĝis nun ne ekekestis iu ajn malkonfido, nek malkonsento devis asisti al la laŭte publikadata malkonsento (ĉu nur malkonsento?) pri la agado de la institucio, al kiu la tuta Esperantistaro ŝuldas plej parte sian ĝis nunan disvolviĝon. Niaj plej estimataj personoj: Akademianoj,

Lingvakomitatanoj, plej meritaj agemuloj kaj veraj majstroj unuaflanke — duaflanke U. E. A., kiu dum la lastaj kelkaj jaroj ne scipovis kontentigi la suprediritajn gravajn personojn. La batalado ne ankoraŭ ĉesigis. Verdire restas riproĉoj, precipe de S-ro Delanoue, kiuj devas esti klarigitaj flanke de la UEA kaj sia Estraro. Kiel radio de la ekbrilinta suno aperis lastatempe la cirkulera skribo de S-ro Montagu C. Butler, kiu sciigas nin ĉiujn, ke li fine estas kontenta pri la reveno al la Zamenhofaj formoj kaj la rekomendoj de L. K. kaj post dekjara ekŝiĝo el U. E. A. deklaras sian reaniĝon al ĝi. Li deklaras ankaŭ, ke la bonfarto de la U. E. A. estas gravega por nia movado kaj ĝia sana ekzisto estas nia ĉefa konkreta pruvo pri la praktika utileco de nia lingvo.

Kun granda ĝojo mi aŭdis tiun gravan deklaron de nia agema brita Samideano.

O. Bujwid.

Pollandaj Mineralaj fontoj, banlokoj kaj klimataj kuraclokoj.

De tempo al tempo ni publikigos ĉi tie diversajn sciigojn pri sezonaj kuraclokoj, kiuj estas en Polujo sufiĉe vizitataj dank' al ilia kuracefikeco aŭ klimata valoro, sed estas de eksterlandanoj nek konataj nek inde vizitataj. Ni komencos per kelkaj kuracejoj en Podhale, kiuj estas laŭ la turista kaj kuraca vidpunkto senkonkurencaj. Situita inter Tatroj kaj Pieninoj tiu belega angulo de la Pola tero alogas iom post iom plimultigantan aron da turistoj kaj malsanuloj. La frekvento en la lastaj jaroj atingis imponan ciferon pli ol 20000 da personoj. Oni povas nomi Podhale — vera Pola Svisujo.

El ĉiuj sanigaj ejoj la unua loko sendube apartenas al

KRYNICA

kiu estas plej granda kaj plej bela: ĝi lastatempe tute impone disvolviĝis.

Situata ĉe Ĥarpatoj, 560 m super la mara nivelo, en la valo de la rivereto Kryniczanka; ŝirmata antaŭ la norda vento de la montaro. Klimato seka, milda. Temperaturo dum majo — septembro 12, 5—15 R. Arbara situacio, freŝa aero.

Multaj mineralaj fontoj: salakvoj kun acidkarbona gaso, povas anstataŭi Karlsbad, Vichy, Bilin, k. al. Senperaj direktaĵoj fervejkomunikadoj kun Warszawa, Kraków, Poznań. Rekomendiĝas por anemiuloj, malfortiĝuloj, arteriosklerozuloj (komencaj), virinaj malsanulinoj. Komforte aranĝitaj banejoj kun marĉbanoj, salbanoj kaj gasbanoj. Vintraj sportoj tre disvolviĝitaj. Apartenas al ŝtato: oficistoj havas rabaton.

O. B.

RABKA.

En okcidenta Malgrandpolujo, sur la vojo al „pola Svisujo“ Zakopane, kuŝas la kuracloko Rabka, ĉirkaŭita de altaj, pentrindaj montoj (Luboń 1025 m super la marnivelo). De la sud-okcidento la

horizonto plilarĝiĝas, sur ĝia fono desegniĝas giganta dorso de Babiagóra (Virina monto) en neĝa kapvesto, kunigas kaj disigas la nubojn, kiuj por la popolo estas barometro ne povanta erari.

La historio de l' Rabka-fontoj, enhavantaj jodon kaj bromon, reiras ĝis la mezepoko (XIII. jc.). De tiu tempo oni elproduktas la Rabka-salon kaj el la ŝaktoj havigas al la terposedantoj kaj al la ĉirkaŭa popolo la tiean salakvon. La situacio ŝanĝiĝis, kiam en la j. 1813 la Aŭstroj monopoligis la salon, sekve de kio la putoj estis ŝutkovrataj per rubaĵoj, por ke neniu povu ilin profiti. Nur en la j. 1861, kiam la malgrandpolaj kuraclokoj komencis disvolviĝi, la aŭstria ministraro permesis reelfosi la Rabka-fontojn por kuracaj celoj.

Rabka'n oni povas nomi „regno de infanoj“, ĉar ĉefe infanoj kun siaj patrinoj kaj flegantoj estas tiuj, kiuj vizitadas ĉiujare tiun kuraclokon. Cetere patrinoj kaj vartistinoj sentas sin tie kvazaŭ ili estus ĉe prezentado permesita „ankaŭ por pliaĝaj personoj“.

Aplikado de l'Rabka-salakvo kontraŭ diversaj malsanoj (ekz. skrofolo) montriĝas preskaŭ mirakla, la malsanaj infanetoj post ricevita kuraco estas kvazaŭ renaskitaj. Lastjare malfermita estas nova kuracejo pri nazo kaj gorgomalsanoj pere de inhalacio. Tiu instituto laŭ sia efikeco neniom estas malpli valora ol similaj institutoj eksterlandaj.

En Rabka ekzistas por malriĉaj infanaroj specialaj „kolonioj“ kristanaj kaj hebreaj, senpage uzataj de miloj da infanoj.

De kiam Rabka troviĝas en posedo de la nunaj proprajuloj s-oj Kaden, ĝi estas starigita sur vere moderna nivelo. La kompetentaj aŭtoritatoj verŝajne ne rifuzos investi la tiel gravan higienan postemon.

J. Nussbaum.

ESPERANTO - MOVADO.

FRANCLANDA ESPERANTISTA UNIVERSITATA FEDERACIO

Agadprogramo por 1928 voĉdonita dum unua kongreso de F. E. U. F.
Toulouse, dec. 1927.

I. INTERNA AGADO.

1. Kreo en ĉiu universitata urbo de respektiva Federaci-sekcio, almenaŭ de delegit-ofico.
2. Preparo de vasta enketo tutlanda pri Esperanto inter la lernejoj kaj universitataj medioj.
3. Kreo, dum 1928, de Centra universitata Inform-Oficejo per Esperanto, kiu donus ĉiu specajn informojn pri ĉiuj universitatoj kaj altlernejoj en Francujo, kolektus materialon, statistikon, ktp, pri ili por publikigo en Esperanto.
4. Peti la Ministraron de Publika Instruado pri oficialigo de diplomoj pri Esperanto-studado, donitaj de S. F. P. E.
5. Rememorigi al Universitatanoj kaj Scienculoj la Manifestan deklaron de 40 anoj de Scienca Akademio, koncerne:
 - a) enkondukon de Esperanto en lernejojn;
 - b) akcepton de Esp. kiel oficiala lingvo en internaciaj kongresoj;

c) uzadon de Esp. en sciencaj publikaĵoj, komencante per esperantlingvaj resumoj;

d) ellaboron de esp. vortaroj pri puraj kaj aplikitaj sciencoj.

Organizi tutlandan agitadon por diskonigo de tiu Deklaro.

6. Por ebligi pli fortan agadon postulantajn financajn rimedojn, eldoni propagandajn brikojn sub formo de marko, aŭ efektiviĝi tutlandan **libroloterion**; el la sumo de vendotaj brikoj aŭ loteri-biletoj, duono iros al federacia kaso, alia duono al la lokaj sekcioj por certigo de regula reprezentado dum la kongresoj.

II. EKSTERA AGADO.

1. Organizi pli regulan kontakton inter la jam ekzistantaj asocioj kaj izoluloj de Francujo, Aŭstrujo, Estonujo, Belgujo, Polujo, Italujo, Japanujo, Ameriko, ktp. Estas tiucele dezirinde, ke ĉiu esperantista universitata organizaĵo kreu eksterlandan sekretariejon prizorgantan pri la interrilatoj kaj bona funkciado de interlig-aparato.
2. Propagandi kaj instigi kreon de esperantistaj universitataj land-organizaĵoj, almenaŭ prepar-komitatoj en landoj, kie tiaj ne ekzistas.
3. Kunvoki, interkonsente kun I. C. K., internacian konferencon de universitataj (profesoroj, studentoj kaj diplomitoj), por kreo de respektiva organizaĵo kaj koncentrigo de esperantista universitata movado.
4. Peti I. C. K., ke ĝi metu en la tagordon de la 20a universala kongreso en Antverpeno la problemon pri Esperanto en Universitato, kaj inviti la naciajn propagand-asociojn, pridiskuti tiun saman problemon dum iliaj kongresoj de 1928.
5. Propagandi la kreon de esperantaj sekretariejoj aŭ referatoj ĉe nacilingvaj universitataj (profesoraj, studentaj, ktp.) asocioj por iliaj eksterlandaj rilatoj.

Ĝenerala sekretariejo de F. E. U. F.: 15, quai Claude-Bernard, LYON. Eksterlanda sekretariejo: — 8, rue Baour-Lormian, TOULOUSE.

UNIVERSALA ESPERANTISTA PACIFISTA LIGO.

Internacia estraro: Prezidanto: Direktoro Julius Glück, Berlin W 62, Bau-reuther Str. 3 (Germanujo). Vic-Prezidantino: Julia Jsbrücker, Den Haag, Oost-duinlaan 32 (Nederlando). Ĝen. Sekretario: Ing. E. G. Bernfeld, Wien II., Czerninplatz 5 (Aŭstrio).

La programo de U. E. P. L.

La Universala Esperantista Pacifista Ligo volas interligi per Esperanto ĉiajn porpacajn elementojn. Ĝia tasko estas rilati kun kiel eble plej multaj ne-esperantistaj kaj esperantistaj pacifistoj kaj pacunuigoj.

La internacia estraro formas centron, kie ĉiuj pacamikoj de plej diversaj direktoj koncentriĝas per Esperanto. Ĝi rilatas kun la plej gravaj pacunuigoj (precipe internaciaj). Ni ekz. jam havas rilatojn kun: Unio por Ligo de Nacioj, Virina Ligo por Paco kaj Libereco, Neniam-Plu-Milito-Federacio, Pan-Eŭropa Unio, Ligo de „Unuigitaj ŝtatoj de Eŭropo“, Internacio de Militkontraŭuloj, Oomoto-Movado, „For the World's Supreme Peace“-Movement, La Bahai-Movado, Gejunula Pacmovado. — Ankaŭ ni kunlaboras kun la Internacia Centra Komitato rilate al la Pacmovado. — Plue la centro laŭdezire peras inter la diversaj unuigoj, grupoj kaj memstaraj pacifistoj, subtenas la laboron de kunlaborantoj en la Ligo, laŭdezire konsilas ilin, se eble donas informojn pri labormetodo de alinacianoj, k. t. p.

En ĉiu ŝtato, provinco kaj regiono estu almenaŭ unu ĉefreprezentanto de nia Ligo. Tiu ĉi reprezentanto arigu ĉiuloke, kie estas esperantistoj, societon aŭ rondeton de UEPL. Li raportu kvaronjare al la estraro pri siaj sukcesoj.

Estas evidente, ke nia Ligo bezonas ĉie energiajn, laboremajn pacifistojn, kiuj povos mem formi grupon kaj proponi efikan labormetodon aŭ konvinki jam ekzistantajn unuigojn pri la graveco de aliĝo al nia Ligo.

La internacia estraro ne diktas al la kunlaborantoj ilian labormetodon aŭ programon, nur devas postuli, ke la grupoj laŭ propono de la centro kunlaboru (en certaj okazoj) favore al Esperanto kun aliaj grupoj. La grupaj sekretarioj do memstare aŭ laŭ konsilo de la landa sekretario iniciatas sian labormetodon, sek-

vante la laŭ ilia opinio plej efikan manieron. Memstaraj anoj, grupoj, unuiĝoj, ktp. estos memrespondecaj je siaj agoj.

Ĉiun jaron en niaj ĝeneralaj kunvenoj dum la Univ. Esp. Kongresoj ni aŭdos raporton de niaj kunlaborantoj kaj decidis pri alvenintaj proponoj. Anoncu sin parolontoj pri pac. temoj. Multnombra partoprenularo certigos indan manifestacion de UEPL por la paco kaj Esperanto.

Organo. Provizore nia Ligo ne havos apartan organon, sed danke uzos la gastamecon de bonvolaj Esperantaj revuoj kaj gazetoj. Unuavice ni elektis por niaj komunikaĵoj „Esperanto“ de UEA. kaj „Heroldo de Esperanto“. Ĉiu membro de la Ligo estas sincere petata publikigi niajn alvokojn en la esperantista kaj nacilingva gazetaro kaj ankaŭ en pacifistaj revuoj.

Post kelkjara kontakto trla la tuta mondo ni esperas efektiviĝi nian idealon: organizi internacian konferencon aŭ kongreson, kie ĉiaj pacifistoj atestu pri sia laboro porpaca, kiu montriĝos tre diferenca, sed sentiĝos nin, ke ni, per Esperanto lernas kompreni kaj respekti ĉiujn niajn kunlaborantojn!

La internacia estraro de U. E. P. L.

UNIVERSITATA KONFERENCO.

Internacia Konferenco de la Esperantistoj Universitatanoj okazos en Bruselo de 30/VII—2/VIII. Pri pliaj detaloj legu artikolon de Dro Privat en la junia Nro de Esperanto.

KRONIKA ZAGRANICZNA

Australja. Ruch esp. silnie rozwija się. W dzienniku „Auckland Pictorial News“ znajdujemy stale „kącik esper.“.

Belgja. Silne zainteresowanie się esper. Artykuły o esper. umieściło w ostatnich dniach 8 nowych dzienników. Prócz tego powstają nowe grupy esp.

Bułgarja. Gmina m. Schumen darowała tamtejszej grupie esp. grunt pod budowę własnego domu.

Czechosłowacja. W szkole państw. żeńskiej w Ołomuńcu wprowadzono język esp. jako przedmiot nadobowiązkowy. Nadto są prowadzone kursa esper. w państw. szkole w Znamiu, Bystrzycy; prywatne kursa w Pradze, Kładnie, Holeszowie i Kutnej Horze.

Hiszpanja. O postępach ruchu esp. informuje stale barcelońska „La Noticias“. Liczne nowe grupy i kursa.

Japonja. Związek dziennikarzy w Tokio, liczący 2000 członków w całym kraju, uchwalił przyjąć język esp. jako porozumiewawczy z zagranicznymi związkami dziennikarzy, robotniczymi itp.

Jugosławja. Firma „Polydor“ wypuściła płytę gramofonową z pieśnią esp.-serbską.

Niemcy. Dział esper. na wystawie pt. „Wojna a praca pokojowa“, urządzonej w Dreźnie, został wynagrodzony pokojową nagrodą Nobla. Wykazano dobitnie znaczenie esper. w dziedzinie porozumienia się i pracy pokojowej narodów.

Pozatem nowe grupy esper. i kursa powstały w Anglii, Austrii, Belgji, Hiszpanji, Jugosławji i Szwecji.

Muzeum Esperanckie powstało w Wiedniu przy współudziale wybitnych osobistości ze świata urzędowego i sfer uniwersyteckich. W kuratorjum biorą udział: Minister Oświecenia Dr Schmitz, Minister Handlu i Komunikacji Dr Schürff, Landeshauptmann Dr Buresch, Wiceburmistrz Hoss, Kardynał Dr Piffl, Prezydent Policji Schober, Prof. Dr Molish, Prof. Dr Inż. Schumann, Dyr. Kolei Państw. Dr Maschat i w. in.

Dzienniki zaznaczają, że to, co się stało w Wiedniu, powinno było się zrobić w Polsce, gdyż Zamenhof w Polsce się urodził, pierwsze swe prace w Warszawie ogłosił i jako Polak jest znany.

TELEGRAMO:

Sveda Socialdemokrata Partia Kongreso unuanime decidis postuli lernejan instruadon de Esperanto. Samcele alvokas tutmondan laboristaron.

Sveda Esperanto Federacio.

POLLANDA KRONIKO.

Będzin. Esperanta Rondo. La 19 de majo kj. okazis en la ejo de kinoteatro „Corso” esp. akademio. La programo enhavis i. a. la prelegon de S-ano Dr. H. Broder (Katowice), Czechowski kaj I. Kostawski kaj deklamoj de f-inoj Rosen kaj Weisbeker. Favoran impreson faris f-ino Rosen per la deklamo: Al la fratoj de Zamenhof. La akademio estis unuvorte sukcesa.

Białystok. La 24. IV. kj. vizitis la urbon japana s-ano Sugimoto (el Formosa), kiu faras plezurvojaĝon tra la mondo. Kaŭze de tio okazis Akcepta Kunveno en la loka Societo Esp. — La 18. V. kj. la loka Societo festis la jaran datrevenon de la restarigo de la S-to. Lastatempe okazis en la Societejo kelkaj interesaj prelegoj. Novaj kursoj komenciĝis.

Dąbrowa Górnicza. Esperanta Grupo ĉe T. U. R. aranĝis la 6an de majo solenan Akademion okaze de 20 jara ekzistado de U. E. A., dum kiu S-no B. Czechowski belege prelegis (kian utilon donadas la Esperanto al laborhomoj). Ankaŭ grupanoj preparis belege pentritan kartonon kun salutoj por senĉesa, malfacila laborado al U. E. Anoj, sur kiu ĉiuj partoprenantoj de Akademio subskribis sin. Partoprenis 120 da personoj ankaŭ ne-esperantistoj.

Jarosław. En tagoj 17—20. VI. kj. aranĝas S-ano Wachułka esp.-ekspozicion kune kun la lerneja ekspozicio. Li gvidas ankaŭ kursoj por instruistoj.

Knurów. Fondiĝis nova esp. Grupo „Verda Stelo”. Prez. oni elektis S-anon A. Pierchała, kiu gvidas ankaŭ kursoj.

Krynki. Komenciĝis nova kurso.

Warszawa. Laborista Esperantista Societo „Laboro”. Estas elektita estraro el: J. Zawada — prez., J. Litaŭer, I. Koss, E. Pasztejn — sekr. — kas., St. Dmochowski, Kl. Kamiński.

HISTORIO DE ESPERANTA MOVADO EN ZAMENHOFA NASKIĜURBO.

Al v o k o.

La Komitato de Zamenhofa Esperanta Societo en Białystok, komunikas al la tutmonda esperantistaro, ke plenumante la decidon de la S-ta Ĝenerala Kunveno, ĝi pretigas eldonon de Historio de Esperanta movado en Białystok.

La Red.-Eldona Komisiono de la S-to, al kiu estas komisiita la supredirita afero, havas la intencon prezenti la verkon al la esperantistaro en aspekto de multpaĝa ilustrita libro, kiu entenos ĉion indan kio koncernas la Esperantan movadon en Zamenhofa naskiĝurbo de l' apero de Esperanto ĝis la lasta tago.

Por dece plenumi la akceptitan tre malfacilan taskon, la Red.-Eldona Komisiono sin turnas al la esperantistaro kun peto pri helpo en tiu tre grava afero. Tial ĉiuj gesamideanoj precipe iam loĝintaj en Białystok, kiuj scias ion ajn pri la movado en la urbo kaj distrikto (kursoj, prelegoj, kuvenoj, grupoj, eldonaĵoj, fotografaĵoj, unuaj pioniroj k. t. p., eĉ tio kio ŝajnas nun al Vi tute senvalora) estas petataj komuniki tion al ni, adresante al: ZAMENHOFA ESPERANTA SOCIETO en BIAŁYSTOK (POLUJO). Por ĉiuj komunikoj ni kore antaŭdankas. La bonvolajn kunlaborantojn ni volante rekompencos per alsendo de aperigota eldonaĵo.

La aperdaton de la verko kaj pri akcepto de mendoj ni anoncos siatempe.

LA KOMITATO de Zamenhofa Esperanta Societo en Białystok.

Ĉiuj gazetoj estas petataj represi.

ONI ALSENDIS AL LA REDAKCIO.

Polonia Nova - la Pologne Nouvelle organ demokracji polskiej na wychodźtwie, związku towarzystw imienia Piłsudskiego we Francji 5 rue des Gobelins Paris 13.

Inter aliaj interesaj novaĵoj oni mencias pri la prelego de s-ro Grenkamp-Kornfeld en la societo de Piłsudski anoj dum la diskuta vespero en Parizo. Preleginto parolis pri la problemo de la helpa lingvo, precipe pri la nuntempa neceso

uzadi lingvon Esperanto, kiu jam hodiaŭ havas ampleksan literaturon. Dum la diskuto partoprenis: s-ro Hieronimko prezidanto, s-ino Jodkowa, s-o Maciszewski, Black, Sokolnicki, Budzyński, Laskowski; ĉeestis 125 personoj. Similan prelegon faris s-ro Grenkamp en la ejo de Societo Sokół 7 rue Corneille.

Echo Polskie tygodnik Wychodźcy polskiego — hebdomadaire Polonais Illustré, Red. Dr. Stan. Rogosz 123 Bd. St. Germain Paris VI.

Pruvas la neceson de la lernado esperante por ĉiuj popoloj citante la tradukon de la romano de Orzeszkowa tradukita Japanlingven el esperanto: Marta.

Sztandar Pracy (Kaliszanin). Pismo tygodniowe, poświęcone sprawom kulturalnym, społeczn., zawodow. i politycznym. Kalisz Red. M. T. Janiak.

Citas el la gaz. Esperanto la art. de Liang Ĉu Vaj pri milita sekureco (komp. N. 3 de P. Espo) kaj aldonas kelkajn novaĵojn jam de ni cititajn.

Głos Nauczycielski. Multaj gravaj sciigoj pri la instruistara movado kaj agado. Samideano B. Głuchowski detale raportas pri la en-kaj eksterlanda esp. instruista movado, pri progresoj de la instruado en lernejoj kaj universitatoj. En la virina gimnazio de s-ino Wolfson en Łódź oni enkondukis devigan instruadon de la esp-o en la 4a, 5a kaj 6a klaso.

La Interniario. Novaj kunlaborantoj: Germana oficejo, Itala of., Aŭstria of., Ĥina of., Kanada of., Hispana of. Centra oficejo St. Thomas Rd. London N. 4 Anglujo. Dir. Liv. Jenkins.

La Movado monata gazeto por propagando, informo, komerco, turismo ktp. por kaj per Esperanto. Ofic. Organo de la Societo Franca por la propag. de Espo. Dir. Em. Houbart 97 rue st. Lazare Paris 9e. Interesa anekdoto: iu Marseilla (Marseille) samideano vizitis la urbeton Białystok. Jen la domo diris la gvidisto, kie naskiĝis Zamenhof. — En tiu domaĉo? Ha, se li estus naskiĝinta en Marseille, ĝi estus en palaco la plej bela, certe!

Antauen, Monata Kajero jarabono 1 dol. eldonata de M. Amiel 5 West 83 rd. st. New York city. Esper. Klubo Harmonio 116 West 49 th st. N. Y. C. Esperanta Biblioteko konsistanta el aro de interesaj libroj.

Esperanto — Genevo No 5 publikigas raporton pri la paroladoj de s-o Andr. Ĉe en Svedujo. La prelegoj multege propagandas la lingvon.

Paris Esperanto. Monata organo de la Pariza Grupo, Red. M. Rene Dubois 4 rue du Loing Paris. Enhavas artikolon de nia ŝatata Prezidanto Th. Cart, pri fanatikeco, kie li prave diras: La internacian lingvon, kiun kreis ne nur la genia intelekto de d-ro Zamenhof, sed precipe lia koro, por esti esprimilo de estonta interpopola paco, de homa fratiĝo, kiun li celis antaŭ ĉio, tiun lingvon ne simplan kombinaĵon de vortoj kaj gramatikaj reguloj, ne simplan lingvan sistemon, sed vivantan lingvon, ĉar ĝi posedas animon, tiun lingvon ni, Esperantistoj, rajtas ami kaj fakte amas.

Nur dank al tiu amo, al tiu granda forto, Esperanto trovis ĉie, ĉe la virinoj kiel ĉe la viroj, tiom da fervoraj disciploj, de sindonaj apostoloj, tiom da sinofero, tiom da entuziasmo, spite de ĉia ironio, ĉiuj moko, ĉiuj baroj. Se tia amo estas kelkafoje iom malpacienca, tro ĵaluza, ne riproĉu severe: indiferenta amo ne estas amo, ne agas.

En sia ebura turo, la pura intelektulo, la hiperlogikisto povas malŝate kritiki: nur tro ofte li estas blinda al la necesaj kondiĉoj de ĉia utila, fruktodona agado.

Ni povas nur varmege aplaŭdi tiujn orajn vortojn.

Saarbrücker Zeitung Nr 21 alportas ŝlosilon, tre lerte faritan por eklerni tute facile Esperanton. Dr. Ernst Meyer Saarbrücken 3:

L'Esperanto Itala, Esperanta Revuo. Dir. S. Vito al Taliamento (Friuli).

Fervoja departemento de Japana Registaro alsendis tri ekzemplerojn de la Gvidlibro, belege eldonita, interŝanga por nia Gvidlibro tra Pollando kaj Danzigo, aldonante angle skribitajn: „OK Belagoj“ kaj „Vizitu Japanlandon“. Koran dankon.

Centra Dana Esperantista ligo petas pri la helpo, ĉar la Radiostacioj Kopenhago kaj Kalundberg ĉesis la esp. disaŭdigon. Ni ankaŭ povus peti pri la helpo, ĉar ĝis nun ni en Polujo eĉ ne havis regulan disaŭdigon.

Ni korege salutas **Danan Pentek. Kongreson** kaj bondeziras Radiosukceson.

Tutmonda Presa Ligo, kiu fondiĝos definitive dum la Antverpena Kongreso invitas ĉiujn ĵurnalistojn dezirante krei interrilatiĝon. Nia Redakcio volonte aliĝas al la dirita Ligo. Adr. F. W. Mischke Red. Radeberg/Sa. Germ. Mühlstr. 15 aŭ H. J. Hoen Koeln Unter Goldschmied 17.

Dzień Polski Nr. 145 publikigas la sciigon pri la Kongreso Katolika en Tilburg 12—15 aŭgusto.

Vybor pro Oslavu — Komitato de St. Venceslavaj Festoj Praha III Josefska 8, okaze de miljara datreveno de martira morto, petas ĉiujn esperantistoj bonvolu sendi iujn memoraĵojn pri s. Venceslao. Oni aranĝos esperant. prelegojn.

Silesia Ligo esp. S. K. Kliem, Loewenberg i. Schles. Bismarck str. raportas pri la printempa Ligo kunveno 5—6 de majo! Malfruiĝitajn bondezirojn!

Interreligia Konferenco por la paco 31 julio- 2 aŭgusto en Haago sekr. Oostduinlan 32 Sam. Julia Isbrücker invitas partopreni antaŭ la Antverpena Kongreso.

S-ro G. Delanoue. Ĉefdelegito por Frcl. de U. E. A. 4 rue Charles d Ivry Paris XIV alsendis gravenhavan cirkuleron, kiel respondo al s-ro Jakob k. S-ro Bouvier. Gravaj faktoj devas esti klarigitaj de U. E. A. Oficejo.

Svensk Läraretidning. Red. Karl Erik Karlson Nr. 18 priskribas svedlingve plejsukcesan laboron de S-ro Andreo Ĉe en Svedujo. Bedaŭrinde ni ne konas svedan lingvon.

International Language eldonata regule de La Brita Esp. Societo en la maja n-ro enhavas interesajn sciigojn pri la esp. movado en Britlando kaj eksterlande.

Sennaciulo en la maja n-ro enhaviĉa. Vojaĝaj impresoj el Suda Ameriko. Multaj leteroj kaj sciigoj precipe el Sovieto.

La Rejna Stelo. Dir. Hub. Ferez 4 rue Stimmer Strasburg.

La Inter ligilo del Ptt. Petro Filliatre 54 rue Custine Paris XVIII. Post k. Telegr. Oficistaro posedas delegitojn en 41 landoj kaj estas jam nun impona esperanta kunlaborado.

Pax org. hebdom. Dir. Paul Girard; dir. politique Jaques Seydoux Paris 18 rue de Tilsit enhavas ĉiaman esperantan angulon kun interesaj sciigoj pri esp. movado.

La verda Lumo of. org. de Ŝanhaja esp. Asocio P. O. Box 1332 Ŝanghai.

Belga Esperantisto Nr. 3/4. Artikolo pri Antverpeno la urbo de nia 20a kun multaj bildoj. Precizaj informoj pri Kongreso.

Marto, Majo 1928. Kongresnumero dediĉita al la IV. Ĉeĥoslovaka Esperanto-Kongreso en Töplitz—Schönau, Pentekoston 1928. Krom tiu artikoloj pri kuraclokoj Marienbad kaj Karlsbad.

Monata Raporto el Japanujo. Nr. 1. Aprilo 1928. Eldonanto: Nikoo Esp.-Grupo, Sendai. Japanujo. Detala raporto pri E-movado en tuta Japanujo.

Esperanto—Uutiset. Nr. 1. Propaganda gazeto de la Esperanto-Instituto de Finnlando. Jarabono 6 Mk. Adr. Kluuvik 7 Helsinki. Finnlando.

Fluganta Skribilo. Majo 1928. Stenografa ĉiumonata gazeto. Adr.: P. Flageul 9. Bd Voltaire, Issy-les Moul. Seine. Francujo. Eksterlande jarabono 2.50 ffr. Prenas multajn interesajn artikolojn, stenografskribitajn. Tre intersa kaj rekomandinda revuo por stenografiistoj.

Vegetarano. Aprilo 1928. Oficiala Organo de la Intern. Vegetara Unio (I. V. U.). Adr.: Oscar Bünemann, Hamburg 24. Papenhuderstr. 32. II. Germanujo. Jarabono por poŝtoj Z. 8.00.

Internacia Pedagogia Revuo, organo de Tutmonda Asocio de Geinstruistoj Esperantistaj (TAGE), n-ro 4/5, estas sendita al 3000 Esperanto-Instruistoj. Tiu propaganda n-ro aperigas valorajn artikolojn de Prof. P. Bovet, direktoro de la Instituto J. J. Rousseau, pri la Internacia Oficejo de Edukado, de Prof. Dr. Dietterle, membro de la Internacia Centra Komitato, pri la laboroj de IALA (International Auxiliary Language Association-Usono) kaj ilia rezultato tre favora al Esperanto. En speciala alvoko Prof. Dr. Dietterle instigas la Esperanto-Instruistojn, kolektiĝi en TAGE pro la tre necesa organizita laboro por Esperanto en Lernejo kaj Instruistaro. La instruistoj ne jam ricevintaj la propagandan ron tuj skribu al M. Goldberg, Leipzig S 3, Frohburgerstr. 68.

Esperantista Akademio

La Prezidanto

12. Rue Soufflot (Paris - 5e)

Parizo, la 30-an de Aprilo 1928.

La rezultato de la Elektoj en la L. K.:

S-ro Zwach mortis dum la balotado. Lia nomo tamen staros en nia Jarlibro 1928.

Nombro de la L. K-anoj:	126
Voĉdonis	92
Plimulto	47 voĉoj
Estas elektitaj:	
S-roj Muĉnik	89 voĉoj
Sabadell	88 —
Drezen	87 —
Bofill M. Granada	86 —
Ghez	85 —
de Menil	84 —
† Zwach.	83 —
Uitterdijk	81 —
Sepulveda Cuadra	78 —

Akademia Decido.

La Akademio, fidela al la Zamenhofa sistemo por landnomoj kaj forigante ĉian alian solvon, decidis per 15 voĉoj kontraŭ 2 (Febr. 1928), ke la solaj landnomoj, kiujn ĝi povas aprobi estas tiuj nome montritaj en la verketo **Pri Landnomoj, la sistemo de D-ro Zamenhof.** Th. Cart.

KASA RAPORTO

de la II. Tutpollanda Kongreso de Esperanto en Kraków.

Enspezoj

Elspezoj

102 aliĝoj po zł 5.—	510.—	Presajoj	214.20
Pagoj por loĝejoj	16.—	Insignoj	80.—
Profito de ekskurso al Wielicz-		Festvespero	563.53
ka	32.20	Servistaro	102.—
Enspezoj de Festvespero	345.63	Hoteloj	36.40
Subvencio de la urbo Kraków	300.—	Korespondaĵoj	33.40
		Perdo ĉe komuna tagmanĝo	11.—
		Diversaĵoj	27.30
		Saldo	136.—
	<hr/>		<hr/>
	1.203.83		1.203.83

En la nomo de la P. E. D. Prez. O. Bujwid.

Kasisto J. Alfus.

RESPONDOJ DE LA REDAKCIO.

Al demandantoj pri pasportoj por Antverpena Kongreso. Ministerio permesis por jam antaŭ 2 monatoj anoncitaj personoj 60 pasportojn. Pluaj demandoj estas nur eblaj se iu ajn persono ne veturos Antverpenon; bonvolu tuj skribi al la adreso de Pola Esperantisto; se vi estas ano de iu Societo apartenanta al P. E. D. kaj estas esperantisto, via deziro povas esti plenumita laueble. Skribante ne forgesu aldoni la respondmarkon. Kongresa kotizo kaj administraj kostoj de pasportoj devas esti nepre pagitaj.

I. C. K. malaltigis la kotizon por la studentoj enskribitaj en iu ajn organizacio je 15 sv. fr. Aliĝilo devas esti certigita:

en Polujo — Pola Stud. Esper. Asocio (Warszawa, Leszno 99)

en Francujo — Franc. Esper. Univ. Federacio (Toulouse)

en Belgujo — Univers. Esper. Grupo (Bruselo).

Samideano Prengel, Bydgoszcz. Ni tre dankas pro la alsendo de la traduko: Eros kaj Psyche de Żuławski. Estos publikigota en plej proksima tempo. Sed ĉiam restas multaj aktualaĵoj.

S. Przysuskier, F-ino Margulis. Laŭ eblo estos publikigotaj.

S. Zylberstein, Toulouse. La demandaro, estas transdonita al la Warszawa Ak. Societo — Leszno 99 f-ino Weinstein.

S-ro Bogdanowicz, Bodzentyn. Ni ricevis al Genève vian leteron kun projekto de la saĝo de nomo Polujo aŭ Pollando je Polonio. Persone ni ne povas

diri, ke via propono al ni ne plaĉas. Sed ĝis nun ni devas uzi la nomon jam akceptitan kaj por ĉiuj kompreneblan, konforme al aliaj similaj landnomoj; pri tio la diskutado ne estas ankoraŭ fermita.

S. Dratwer. Ĝis nun ni ne povis presigi vian artikolon „Ni kaj aliaj“. Se nur eble ni tion faros.

AL NIAJ LEGANTOJ.

Redakcio petas ĉiujn legantojn bonvoli pli ofte sin turni al la redakcio kun demandoj, petoj k. t. p. ĉar ni volas esti ĉiam en pli intima vivo kun niaj legantoj kaj scii pri iliaj bezonoj. Sendube ne ĉio egale plaĉas; eble estus dezirinda pli detala priskribo de iu ajn demando, sed ni ne scias antaŭ ol ni ricevos demandon. Skribado estas plej bona metodo de la lernado de la lingvo. Por la respondo aldonu poŝtmarkon.

A t e n t u !

Inĝenieroj kaj teknikistoj de ĉiuj landoj.

Preparante la eldonon de la „Tutmonda Adreslibro“ de inĝenieroj, ĥemikistoj, teknikistoj (Esperantistoj) — de ĉiuj landoj, ni petas vin — en la intereso de l'afero kaj viaj propraj — sciigi al ni, kiel eble plej baldaŭ (almenaŭ per poŝtkarto), viajn familian-kaj antaŭan nomon, detalan adreson, karakteron de via agado, kie vi servas ktp. — Presigo de ĉi tiuj informoj estos senpaga.

Bonvolu adresi jene: „Esperanta Internacia Komerca Informilo“. M. Wittenberg, Berlin W 62, Kleiststr. 31. Germanujo.

N e k r o l o g o .

Post kelksemajna suferado je gorgo mortis la 14. V. 28. F-ino Regina **DUŜSKI** nur 24 jara, kasistino de Ligo Esperantista en Katowice. La Ligo perdas en ŝi ageman kunlaborantinon kaj por ĉiuj, kiuj ŝin konis, amis kaj estimis ŝia tro frua foriro kaŭzas profundan malĝojon. Ŝi estas unu el la donacintinoj de Verda Standardo al la Soc. de Esp. Amikoj kaj la memoro pri ŝi restos neforgesebla.

ADMINISTRACIAJ SCIIGOJ.

I. GARANTIA FONDO DE „POLA ESPERANTISTO“.

Por Garantia Fondo de „Pola Esperantisto“ pagis:

Prof. Bujwid por. VI. — 30 zł. Dro Rosenstock por. V. — 10 zł.
S-ino Neuberg por V. 10 zł. S-ino Rubinstein por V. — 10 zł.
F-ino Weinsberg por IV. — 5 zł

II. GARANTIA ĈENO DE „POLA ESPERANTISTO“.

1. S-o Leopold Goldberger pagas 6 zł.

!! VIVU SEKVONTOJ !!

NE FORGESU RENOVIGI LA ABONON.

**ABONU MEM KAJ VARBU ANKAŬ ABONANTOJN POR LA SOLA
ESPERANTA GAZETO EN POLLANDO!**

III. NIAJ REPRESENTANTOJ EN KATOWICE, PARIS KAJ WARSZAWA.

Ni atentigas niajn ŝ. gelegantojn, ke ni donis reprezentadon de nia revuo: en Katowice al „Societo de Esperanto - Amikoj“, en Paris al s-o Salo Grenkamp, rue de Vaugirard 4; en Warszawa al „Pola Studenta Esperantista Societo“ Leszno 99 m. 5. Bonvolu do aboni, pagi anoncojn, mendi librojn kaj gazetojn ktp. pere de niaj reprezentantoj.

Redaktor odpowiedzialny: Juliusz Kriss.

Odbito w drukarni Gronusia i Orłowskiego w Krakowie, ul. Stolarska 6. Tel. Nr 1018

Italaj esperantistoj serĉas korespondadon kun polaj gesamideanoj. Adreso: s-ro Gaetano Facchi, Corso Vitt. Em. 64. Brescia. Italujo.

INTERNACIA MEDICINA REVUO

GRAVA MEDICINA GAZETO EN ESPERANTO

Ĉefredaktoro: Profesoro *Vanverts* (Lille), kunlaborantaro internacia.
Oficiala organo de la Tutmonda Esperantista Kuracista Asocio (TEKA)

Adreso de Redakcio kaj Administracio:

D-ro BRIQUET, 31 rue la Basseé — Lille, Francujo.

Abonprezo: 1 dolaro jare, sendota (en Pollando) al **D-ro M. Blassberg, Kraków, Starowiślna 18. — P. K. O. 140.019.**

NIAJ KUNVENEJOJ.

BIAŁYSTOK: Zamenhofa Esperanta Societo, ul. Kupiecka 49.
ĉiutage de 7—11 vesp. Biblioteko, legejo, klubo, kursoj.

DĄBROWA GORNICZA: Esperantista Sekcio ĉe T. U. R. ul. 3-go
Maja 14. ĉiudimanĉe de 3—7 vesp. kaj ĉiujāude de 4—6 vesp.

KATOWICE: Societo de Esperanto Amikoj: monatkunvenoj —
4 Julio kaj 1 Augusto kj. je la 20 h. en Grand Restoracio de S-o Naleppa ul. Kościuszki. Krom tio ĉiumerkrede post la 20 h. ĉe gastotablo en la sama restoracio.

KRAKOW: Pola Esperantista Klubo, ul. Smoleńska 9. (Industria Muzeo) ĉiulunde de 8—9 vesp.

Societo Esperanto, ul. Smoleńska 9. (Industria Muzeo, ĉambro 130) ĉiulunde kaj ĉiumerkrede de 8—9 vesp.

KRÓLEWSKA HUTA: Rondo Esperantista: monatkunvenoj ĉiun
unuan ĵāudon en la monato en Dom Polski, ul. Wolności 64.
je la 8 vesp.; ĉiujn aliajn ĵāudojn en lernejo XII. ĉambro 12.
ul. Katowicka ekzercvesperoj por gejunuloj je la 6—7½
vesp., por membroj je 7½—9½ vesp.

LWÓW. Societo Esperanto ul. Boularda 5. Komerca Ĉambro,
ĉiumarde, ĉiujāude kaj ĉiusabate de 7½—9 vesp. kursoj:
ĉiulunde kaj ĉiuvendrede de 7—9 vesp.

WARSZAWA: Akademia Esperantista Rondo ĉe Juda Akademia
Hejmo: Nowy-Swiat 21. tel. 404-29. Sekretariejo kaj biblioteko ĉiudimanĉe kaj ĉiujāude de 8—10. Ĉiudimanĉe klubo 8—10.

Esperantista Rondo „Konkordo“, ul. Marszałkowska 141. l. 17.
Tel. 194-01. Ĉiumarde de la 8½—10 vesp.

Laborista Esperantista Societo „Laboro“, Marszałkowska 81. ĉe
J. Litaŭer ĉiumarde de 5—8 vesp. kaj ĉiusabate de 7—9 vesp.

Pola Esperanto Asocio, ul. Bracka 18 (oficina poprzeczna
l. p. lokal Związku Naucz. Szkół Średnich i Wyższych)
ĉiujāude de la 7—11 vesp. Biblioteko, legejo, kursoj.

Pola Studenta Esperantista Societo, Leszno 99 m. 5. Tel.
198-37 ĉiumarde de 7-8½ vesp. kaj ĉiusabate de 8-10½ vesp.

LIBREJA FAKO

DE

POLA ESPERANTISTO.

REKOMENDAS:

	Zl.
<i>Ĉirikov</i> — El malliberejo	2.00
<i>Gogol</i> — La revizoro (trad. L. Zamenhof)	3.30
Malgranda terbiblio	2.00
<i>Petöfi</i> — Johano la brava	2.20
<i>Privat</i> — Vivo de Zamenhof	5.40
<i>Raube</i> — La nigra galero	3.35
<i>Rano</i> — En Svislando	4.80
<i>Schiller</i> — La rabistoj	3.25
<i>Schmidt</i> — La amkonkurantoj	0.70
<i>Sienkiewicz</i> — La juĝo de Oziris	0.80
— Kio okazis foje en Sidono	0.80
<i>Steier</i> — Unuagrada legolibreto	0.45
<i>Ŝapiro</i> — Babiladoj	0.90
<i>Tolstoj</i> — Tri rakontoj	3.25
<i>Turgenev</i> — Kanto de triumfonta Amo	1.10
<i>Vigny</i> — La intervidigo kaj nekonsita dialogo	0.65
Vortaro de komercaĵoj	0.15
<i>Wilde</i> — Salome	1.10
<i>Wiseman</i> — Fabiolo	10.90
<i>Wysłouch</i> — El la lando de ruinoj	0.45
<i>Zamenhof</i> — Ekzercaro	0.55
— La predikanto	1.00

ATENTU! Fotoj faritaj dum la 11. Tutpoll. Kongr. en Kraków:
 Malfermo de la Kongreso po Z. 0.50 kaj (9×14) 1.50
 Vizitado de Wawel po 0.50
 En Palaco de Gazetaro po Z. 0.50 kaj (12×17) 1.75

POR SENDKOSTOJ ALDONU 10% — NUR ANTAŬPAGO.

KRAKÓW, UL. SMOLEŃSKA 9.
 KONTO P. K. O. 406.660.